Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central, (judecător: Eduard Balan)
dosarul nr. 2a-703/23

C U R T E A D E A P E L B Ă L Ț I
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

27 februarie 2024 mun. Bălţi

Instanța compusă din:
Președintele completului Elena Grumeza
Judecători Dumitru Corolevschi și Natalia Chircu
Grefieri Natalia Pasat și Rodmila Roșca

examinând în ședință publică apelul declarat de Lupăcescu Nicolae împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central din 02 mai 2023, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Pascari Serghei către Lupăcescu Nicolae cu privire la încasarea prejudiciului, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

a constatat:

Poziția reclamantului:

1. La data de 12 ianuarie 2023 avocatul Melnic Oxana în interesele reclamantului Pascari Serghei, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere către Lupăcescu Nicolae cu privire la încasarea prejudiciului, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea cererii a indicat că, pârâtul acționând în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, în urma unei înțelegeri prealabile cu proprietarul GȚ”Pascari Ecaterina” în persoana reclamantului, cu scopul de a-i acorda servicii de transportare a producției agricole întru realizarea contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole încheiat între reclamant și SRL „Orom-Imexpo”, care conform contractului s-a obligat să achite 2,12 lei pentru 1 kg de porumb livrat, la 31.10.2018 sub pretextul transportării de către SRL „Orom-Imexpo” a unei cantități de porumb ce aparține GȚ „Pascari Ecaterina”, a încărcat în autocamionul condus de el personal de pe terenurile agricole ale GȚ „Pascari Ecaterina” 17000 kg de porumb.

3. Menționează că, sub pretextul că, la elevatorul SRL „Orom-Imexpo” din s. Sofia r-nul Drochia este un rând mare de autocamioane, l-a indus în eroare pe reclamant prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, realizând cantitatea nominalizată de porumb unei terțe persoane, iar banii obținuți, ilegal i-a însușit, cauzându-i reclamantului daune calificate conform Codului penal drept proporții considerabile în sumă totală de 36040 lei.
4. Indică că, la 18.01.2020 prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei, a fost examinată în ședință publică cauza penală de învinuire a lui Lupăcescu Nicolae în săvârșirea infracțiunii prevăzute de *****Cod penal, sentință prin care a fost încetat procesul penal în legătură cu împăcarea părților.
5. Prin tranzacția de împăcare din 17.01.2020 părțile au convenit că, pârâtul va restitui reclamantului prejudiciul material provocat în câteva tranșe: la 20.01.2020-suma de 20000 lei, la 31.01.2020-suma de 10000 lei și la 31.05.2020-suma de 6500 lei. Astfel, indică că, până în prezent respectivele sume de bani nu au fost restituite reclamantului, fapt pentru care a calculat pârâtului și o dobândă de întârziere în mărime de 12638,93 lei.
6. Solicită încasarea din contul pârâtului a sumei prejudiciului material în mărime de 36040 lei, dobânzii de întârziere în mărime de 12368,93 lei și a cheltuielilor de judecată.
7. La data de 2 mai 2023 Lupăcescu Nicolae a depus o depus o referință în care a menționat că reclamantul a acționat cu rea-credință și abuziv, invocând încasarea unor sume care de facto au fost achitate și primite de acesta. Menționează că, la 17.01.2020 a fost întocmită, scrisă de către avocatul Starîi Andrei tranzacția de împăcare, în care era scris precum că, la 20.01.2020 pârâtul îi va transmite reclamantului suma de 20000 lei, la data de 31.01.2020 suma de 10000 lei și la data de 31.05.2020 suma de 6500 lei. Indică că, înțelegerea între părți a fost precum că, la momentul semnării tranzacției de împăcare din 17.01.2020 pârâtul a transmis suma de 20000 lei, iar la 20.01.2020 urma reclamantul să-i elibereze pârâtului factura pentru respectiva sumă din numele GȚ”Pascari Ecaterina”, iar pârâtul în baza facturii să efectueze transfer bancar, unde mai apoi reclamantul urma să-i restituie pârâtului banii primiți în numerar. Astfel, indică că, ulterior reclamantul nu i-a eliberat pârâtului factura convenită și banii au rămas la reclamant în contul prejudiciului material convenit. Consideră că, reclamantul duce în eroare instanța de judecată și acționează cu rea-credință, iar ca rezultat al admiterii acțiunii aceasta ar constitui o îmbogățire fără justă cauză. Mai indică că, sentința Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei din 20.01.2020 la care reclamantul face trimitere este de încetare a procesului penal în privința pârâtului în legătură cu faptul că, părțile s-au împăcat. Menționează că, sentința emisă în privința pârâtului a fost pronunțată la 20.01.2020, iar tranzacția de împăcare a

fost semnată de părți la 17.01.2020 înainte de pronunțarea sentinței, fapt pentru care consideră că, în cazul în care nu era reclamantul să primească banii la pronunțarea sentinței la 20.01.2020, acesta nu era să susțină încetarea procesului penal. Consideră că, în cazul în care era doar să fie semnată tranzacția de împăcare fără a se achita de facto suma stabilită, procesul penal era să înceteze prin confirmarea tranzacției de împăcare, însă nu pentru împăcarea părților. Mai mult ca atât, indică că, tranzacția de împăcare a fost întocmită de avocatul Starîi Andrei și banii în sumă de 20000 lei au fost transmiși în prezența acestuia la momentul semnării tranzacției de împăcare. La fel, mai indică că, în cadrul procesului penal la care se face trimitere în cererea de chemare în judecată nu a fost înaintată acțiune civilă, fapt care este menționat în partea descriptivă a sentinței Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei din 20.01.2020. Consideră că, acțiunea este parțial neîntemeiată și urmează a fi admisă parțial.

Soluția instanței de fond:

8. Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 2 mai 2023 cererea de chemare în judecată depusă de Pascari Serghei către Lupăcescu Nicolae cu privire la încasarea prejudiciului și dobânzii de întîrziere a fost admisă.

- S-a încasat de la Lupăcescu Nicolae în beneficiul lui Pascari Serghei prejudiciului material în mărime de 36040 (treizeci și șase mii patruzeci) lei și dobânzii de întârziere în mărime de 12368,93 (doisprezece mii trei sute șaizeci și opt,93) lei.
- S-a încasat de la Lupăcescu Nicolae în beneficiul lui Pascari Serghei suma de 9452,29 (nouă mii patru sute cincizeci și doi,29) lei, drept compensare a cheltuielilor de judecată.
- În rest, cererea lui Pascari Serghei cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată, s-a respins.

Solicitarea și motivarea apelantului:

9. Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central din 02 mai 2023 Lupăcescu Nicolae la data de 26 mai 2023 a contestat-o cu apel preliminar, solicitând admiterea apelului, casarea hotărîrii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantului Pascari Serghei să fie respinsă integral.

10. Ulterior, la 26 septembrie 2023 apelantul Lupăcescu Nicolae a depus apel motivat în care și-a concretizat cerințele sale, pledând în continuare pentru

admiterea apelului, casarea hotărîrii cu restituirea cauzei spre rejudecare, în instanța de fond în alt complet de judecată.

11. În motivarea cererii de apel, apelantul a indicat că, prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 02 mai 2023 cererea de chemare în judecată a lui Pascari Serghei a fost admisă integral. S-a încasat de el în beneficiul lui Pascari Nicolae suma de 36 040,00 lei cu titlu de prejudiciu material și dobânda de întîrziere în mărime de 12 368,93 lei. La fel, s-a încasat și cheltuielile de judecată în sumă de 9452,29 lei.

12. Cu această hotărâre nu este de acord. Consideră că instanța de fond a examinat prezenta cauză în mod superficial și unilateral. Instanța nu a luat în calcul poziția sa expusă în referință, în care a declarat că reclamantul Pascari Serghei a acționat cu rea-credință și abuz de încredere, deoarece acesta nefiind parte a raportului juridic litigios a solicitat spre încasare prejudiciu material, iar sumele invocate, de fapt, au fost achitate și primite de acesta pentru GȚ ,, Pascari Ecaterina".

13. Susține apelantul că, prezenta cerere de chemare în judecată este depusă și semnată de către Pascari Serghei, ca persoană fizică, iar drept temei de înaintare a acțiunii s-a invocat faptul că, prejudiciu material a fost cauzat de către Lupăcescu Nicolae, făcându-se trimitere la Sentința Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 28.01.2020 și la tranzacția de împăcare din 17.01.2020.

14. Afirmă apelantul Lupăcescu Nicolae că, prin sentința judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 28.01.2020 s-a constata că relațiile comerciale au avut loc între GȚ ,,Pascari Ecaterina" și SRL ,, Orom Umexpro", porumbul încărcat aparținea GȚ ,,Pascari Ecaterina" și fiind încărcat pe teritoriului agricol al GȚ ,,Pascari Ecaterina". Prin urmare, reclamantul Pascari Serghei nu a fost prejudiciat, deoarece careva obligații față de acesta personal nu a avut loc. Chiar și dacă el are careva obligații nestinse atunci acest obligații sunt față de GȚ ,,Pascari Ecaterina" și nu față de Pascari Serghei ca persoană fizică. Din conținutul materialelor cauzei nu se regăsește nici o probă din care ar rezulta că Pascari Serghei deține careva statut la GȚ ,,Pascari Ecaterina". La fel, nici din dosarul penal nu rezultă acest statut.

15. Concomitent apelantul accentuează că, inițial înțelegerea de fapt a fost alta. Astfel, conform înțelegerii avute, la momentul semnării tranzacției de împăcare din 17.01.2020 a transmis suma de 20 000,00 lei, iar la data de 20.01.2020 urma să fie eliberată o factura pentru respectiva sumă din numele GȚ,, Pascari Ecaterina" și în baza facturii să efectueze transferuri bancare, iar Pascari Serghei urma să-i restituie banii primiți cash. Însă, așa și nu i-a fost eliberată factura convenită iar banii transmiși au rămas la Pascari Serghei în contul prejudiciului material convenit adus GȚ „Pascari Ecaterina". Prin urmare, consideră apelantul că, reclamantul Pascari Serghei duce în eroare

instanța de judecată și acționează cu rea-credință, iar admiterea unei astfel de acțiuni ar constitui o îmbogățire fără justă cauză.

16. În același timp apelantul accentuează că, sentința judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 28.01.2020 la care face trimitere reclamantul este una de încetare a procesului penal în privința lui Lupăcescu Nicolae în legătură cu împăcarea părților. Astfel, Pascari Serghei intenționat duce în eroare instanța de judecată precum că nu a primit nici o sumă convenită prin tranzacția de împăcare din 17.01.2020, deoarece sentința este emisă la data de 28.01.2020, iar tranzacția de împăcare este semnată la data de 17.01.2020, adică înaintea pronunțării sentinței.

17. În opinia apelantului, în cazul în care nu erau transmiși și primiți banii pînă la pronunțarea sentinței de la 20.01.2020, GȚ„ Pascari Ecaterina" nu era să susțină încetarea procesului penal. Deci, în cazul în care era să fie semnată tranzacția de împăcare, fără a se achita de facto suma stabilită, procesul penal urma fă fie încetat prin confirmarea tranzacției de împăcare, dar nu pentru împăcarea părților. Mai mult ca atât, susține apelantul că tranzacția de împăcare a fost întocmită de avocatul Starîi Andrei și banii în sumă de 20 000 lei au fost transmiși lui Pascari Serghei (pentru GȚ „Pascari Ecaterina" în prezența avocatului Starîi Andrei.

18. Concomitent apelantul accentuează că, în cadrul procesului penal la care se face trimitere în cererea de chemare în judecată, nu a fost înaintat o careva acțiune civilă, fapt care se menționează și în partea descriptivă a sentinței judecătoriei Bălți, sediul Central din 20.01.2020.

19. În urma celor relatate mai sus, consideră apelantul că cauza a fost examinată superficial și ca urmare hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 02.05.2023 prin care acțiunea reclamantului Pascari Serghei a fost admisă, urmează de a fi trimisă la rejudecare în alt complet de judecată.

Actele de procedură:

20. Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2023 apelul declarat de Lupăcescu Nicolae a fost acceptat în procedură cu intentarea procesului în instanța de apel. S-a fixat ședința de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Concomitent s-a expediat copia apelului participanților la proces. S-au convocat participanții la proces pentru ședința de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, stabilind termen limită pentru prezentarea de către aceștia a referinței cu înscrisuri, formularea demersurilor necesare, prezentare/reclamarea probelor în condiția art. 372 CPC. Totodată, s-a comunicat că, în temeiul art. 377 CPC, se va trece la dezbaterea judiciară a cauzei în instanța de apel în ședință de pregătire, în cazul neprezentării de către părți a referinței cu înscrisuri, formularea demersurilor necesare, inclusiv

formularea prezentarea/reclamarea probelor, în termenul indicat, precum și în lipsa cererilor de amânare a examinării pricinii în fond.

Poziția părților expuse în ședința instanței de apel:

21. În ședința instanței de apel apelantul Lupăcescu Nicolae fiind reprezentat de avocatul stagiar Eremciuc Irina a pledat pentru admiterea apelului, casarea hotărîrii cu restituirea cauzei, spre rejudecare în instanța de fond într-un alt complet de judecată.

22. Suplimentar, avocatul-stagiar a menționat că, solicitarea sa de a fi trimisă cauza la rejudecare se bazează pe faptul că nu este clar care este obiectul și temeiul acțiunii. Susține avocatul stagiar că, în cererea de chemare în judecată se face trimitere la sentința Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei din 28.01.2020 prin care s-a încetat procesul penal în legătură cu împăcarea părților. Reieșind din dosarul penal, prejudiciul material este cauzat GȚ„ Pascari Ecaterina”, iar tranzacția de împăcate este încheiată între Pascari Serghie și Lupăcescu Nicolae. În tranzacția de împăcare nu este indicat statutul pe care îl are Pascari Serghie față de GȚ„ Pascari Ecaterina”. Astfel, chiar și în cazul în care Pascari Serghei ar figura ca membru al GȚ „Pascari Ecaterina”, totuși consideră avocatul că, acesta nu este în drept de a înainta careva pretenții sau obiecții față de Lupăcescu Nicolae, deoarece repararea prejudiciului material poate fi solicitat de către GȚ „Pascari Ecaterina”.

23. Susține că, restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond va oferi posibilitate de a stabili temeiurile cererii de chemare în judecată și subiecții implicați în acest proces. Consideră că, în prezenta speță urmează a fi atras în calitate de coparticipant GȚ„ Pascari Ecaterina”, deoarece reclamantul Pascari Sergiu la înaintarea cererii de chemare în judecată s-a bazat pe sentința judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 28.01.2020 iar în sentință prejudiciul material este cauzat GȚ„ Pascari Ecaterina”.

24. Referitor la încasarea datoriei, avocatul stagiar a menționat că, Lupăcescu Nicolae în mare parte s-a achitat cu GȚ„ Pascari Ecaterina” prin intermediul lui Pascari Serghei, care este membru de familie cu administratorul GȚ„ Pascari Ecaterina”. La data de 28 ianuarie 2020 a fost emisă sentința de încetare, iar tranzacția de împăcare care a stat la baza emiterii sentinței de încetare, a fost semnată la 17.01.2020. Susține că, în cazul în care Pascari Serghei nu primea 20 000 de lei, din suma totală de 36 040 lei, de la Lupăcescu Nicolae atunci, GȚ„ Pascari Ecaterina” nu susținea încetarea procesului penal. Un careva act din care să rezulte, transmiterea sumei de 20 000 de lei de către Lupăcescu Nicolae lui Pascari Serghei nu dispune.

25. Ce ține de solicitarea reclamantului Pascari Serghei privind încasarea dobânzii de întîrziere în mărime de 13 368,93 lei, avocatul stagiar a menționat că o astfel de solicitare este neîntemeiată, și urmează de a fi respinsă.

26. Intimatul Pascari Serghei și avocatul acesteia Oxana Melnic în ședința instanței de apel nu s-au prezentat. Procedura de citare legală fiind executată. (f.d. 69-71; 76 și 88) Prin cererea depusă la data 6 decembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d. 83) avocatul intimatului Pascari Serghei, Oxana Melnic a solicitat amânarea ședinței pentru o altă dată în legătură cu faptul că la data de 7 decembrie 2023 este delegată să participe la un training (f.d. 84). Ulterior, avocatul Melnic Oxana fiind citate pentru prezentarea la ședința instanței de apel la aceeași adresă electronică ***** însă nu s-a prezentat și nici nu a anunțat motivele absenței sale. (f.d. 88).

27. În conformitate cu prevederile art. 379 alin. 2 CPC, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

28. Ținând cont de prevederile art. 379 alin. 2 CPC, Colegiul Civil a dispus examinarea cauzei în absența intimatului și avocatului acestuia care nu s-au prezentat la ședința de judecată și nu au comunicat instanței motivele absenței sale.

Aprecierea instanții de apel:

29. Ascultând opinia avocatului stagiar prezent, în ședința instanței de apel, analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de apelant în cererea de apel, în coraport cu normele de drept ce guvernează situația din speța dată, Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a ajuns la concluzia că apelul urmează a fi respins, cu menținerea hotărîrii instanței de fond, reieșind din următoarele considerente:

30. În conformitate cu art.362 alin.1) CPC, Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

31. Colegiul civil constată că dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat la 02 mai 2023 (f.d. 48); iar cererea de apel preliminară a fost depus de Lupăcescu Nicolae la data de 26 mai 2023 (f.d. 52). Prin urmare, Colegiul civil reține că apelantul s-a încadrat în termenul prevăzut de art. 362 alin.1 CPC pentru depunerea apelului.

32. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

33. În corespundere cu art. 373 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanți la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

34. Colegiul judiciar verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispozițiile procedurale sus invocate au fost respectate în tot, astfel instanța de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile instanței de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

35. În corespundere cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

36. În baza art. 121 din Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

37. În acord cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

38. Norma cuprinsă la art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanța pentru soluționarea cauzelor, care au fost

sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

39. Iar norma consacrată la art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importantă la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

40. Din conținutul celor relatate Colegiul Civil reține că, sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

41. Colegiul reliefează că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43). 38. Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabileşte că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

42. Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

43. În opinia Colegiului judiciar, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat şi legislația în vigoare.

44. Din conținutul actelor cauzei Colegiul Civil reține că, la data de 12 ianuarie 2023 reclamantul Pascari Serghei s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Lupăcescu Nicolae solicitând încasarea prejudiciului

material în mărime de 36 040,00 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 12 368,93 lei și a cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea prezentului litigiu.

45. Judecătoria Bălți, sediul Central fiind investită prin lege cu judecarea cauzei în fond, la data de 02 mai 2023 pronunță hotărârea prin care admite integral acțiunea reclamantului, dispunând spre încasare din contul lui Lupăcescu Nicolae în beneficiul lui Pascari Serghei prejudiciul material în mărime de 36 040,00 lei, dobânda de întârziere în sumă de 12 368,93 lei și cheltuielii de judecată în sumă de 9452,29 lei.

46. Pentru a hotărî în așa mod, instanța de fond a reținut că, solicitarea reclamantului Pascari Serghei privind încasarea din contul lui Lupăcescu Nicolae a prejudiciului material rezultă dintr-un act juridic, și anume din tranzacția de împăcare încheiată la 17.01.2020 între părți, prin care Lupăcescu Nicolae s-a obligat să-i transmită lui Pascari Serghei suma de 20 000 lei la data de 20 ianuarie 2020, apoi la data de 31.01.2020 suma de 10 000 lei și suma de 6 500 lei la data de 31.05.2020, iar în total suma de 36 040 lei.

47. Concomitent, instanța reține că, prin sentința judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 28 ianuarie 2020, s-a încetat procesul penal, privind învinuirea lui Lupăcescu Nicolae în comiterea infracțiunii prevăzute de *****Cod Penal, în legătură cu împăcarea părților; proces penal pornit pe faptul că la 31.10.2018 Lupăcescu Nicolae acționând sub pretextul transportării la elevatorul SRL „Orom _Impex" din s. Sofia r-ul Drochia, a unei cantități de porumb ce aparține GȚ „ Pascari Elena" a încărcat în automobilul propriu 17 000 kg de porumb care l-a realizat unei persoane terțe, iar banii obținuți, ilegal i-a însușit, cauzându-i reclamantului daune calificate conform Codului Penal drept proporții considerabile, în sumă totală de 36 040 lei.

48. Argumentele pârâtului Lupăcescu Nicolae precum că la semnarea tranzacției acesta a achitat lui Pascari Serghei suma de 20 000 lei în prezența avocatului Starîi Andrei, instanța le califică drept neprobante și lipsite de suport juridic, din care considerente, le respinge și admite solicitarea reclamantul privind încasarea prejudiciului material de 36 040 lei. Ca urmare a constatării neexecutării obligațiunii asumate de Lupăcescu Nicolae la încheierea tranzacției de împăcare din 17.01.2020, instanța constată că reclamantul este îndreptățit de a solicita și încasarea unei dobânzi de întârziere pentru perioada de 20.01.2020-09.01.2023, în sumă de 12 368,93 lei. Iar ținând cont de calcul prezentat de reclamant, instanța dispune spre încasare suma de 12 368,93 lei cu titlu de dobândă de întârziere. Drept urmare, a admiterii acțiunii reclamantului, instanța dispune spre încasare și cheltuielile de judecată în sumă de 9 467 lei.

49. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, Lupăcescu Nicolae o contestă cu apel, solicitând casarea hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central din

02.05.2023, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond în alt complet de judecată (cerință concretizată în cererea de apel motivată).

50. Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți în urma analizei materialelor cauzei în coraport cu solicitările apelantului și normele de drept ce guvernează situația din speță, considerând că prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material şi procedural, a apreciat la justa valoare probele administrate în conformitate cu prevederile art. 130 CPC și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată. Argumentele invocate de către apelant în cererea de apel se vor respinge cu probele administrate şi cercetate în instanţa de judecată şi se consideră că nu servesc drept temei de casare a hotărârii pronunțate.

51. Deci, după cum s-a stabilit în ședința instanței de apel, în anul 2018 între Lupăcescu Nicolae și proprietarul GȚ „Pascari Ecaterina”- Pascari Serghei a avut loc o înțelege privind transportarea producției agricole de porumb, întru realizarea contractul de vânzare cumpărare încheiat între GȚ „Pascari Ecaterina” și SRL„ Orom-Imexpo”. La data de 31 octombrie 2018, sub pretextul transportării producție agricole către SRL„ Orom-Imexpo”, ce-i aparține GȚ „Pascari Ecaterina”, Lupăcescu Nicolae a încărcat în autocamionul 17 000 kg de porumb. Sub pretextul că, la elevatorul SRL„ Orom-Imexpo” din s. Sofia r-ul Drochia este rând mare de autocamioane, a realiza cantitate de porumb unui persoane terțe, iar banii obținuți, ilegal i-a însușit cauzând GȚ „Pascari Ecaterina” daune în sumă de 36 040 lei. Pentru fapta sa Lupăcescu Nicolae a fost pus sub învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de *****Cod Penal.

52. Astfel, în cadrul examinării cauzei penale de învinuire a lui Lupăcescu Nicolae în comiterea infracțiunii prevăzute de *****Cod Penal, și anume la data de 17 ianuarie 2020 între Lupăcescu Nicolae și Pascari Serghei a fost încheiată tranzacția de împăcare, prin care Lupăcescu Nicolae s-a obligat să transmită părții vătămate Prisăcari Serghei suma de 20 000,00 lei la data de 20.01.2020, apoi la data de 31.01.2020 suma de 10 000,00 lei și suma de 6 500 lei la data de 31.05.2020. La rândul său, Pascari Serghei a acceptat tranzacția de împăcare și a căzut de acord cu condițiile menționate în tranzacție, neavând careva pretenții de ordin material și moral față de Lupăcescu Nicolae. Conținutul tranzacției fiind citite de fiecare parte și semnată fără careva presiuni. Tranzacția fiind întocmită de avocatul Starîi Andrei iar părților fiindu-le explicate consecințele semnării. (f.d.45).

53. Ulterior, în cadrul ședinței de judecată, partea vătămată Pascari Serghei a solicitat încetarea procesului penal pornit în privința inculpatului Lupăcescu Nicolae, în legătură cu împăcarea părților. Astfel, prin sentința judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 28 ianuarie 2020, s-a încetat procesul penal în cauza

privind învinuirea lui Lupăcescu Nicolae în comiterea infracțiunii prevăzute de *****Cod Penal, în legătură cu faptul că, părțile s-au împăcat (f.d. 10 și 10 verso).

54. Din considerentul că Lupăcescu Nicolae nu și-a executat obligațiunii asumate la încheierea tranzacției din 17.01.2020, Pascari Serghei se adresează cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Lupăcescu Nicolae, solicitând încasarea prejudiciului material în sumă de 36 040 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 12 368,93 lei și a cheltuielilor de judecată.

55. În conformitate cu prevederile art. 774 alin.1 Cod Civil, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.

56. Conform art.775 alin.1 din Codul Civil, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei.

57. Conform art. 776 Cod Civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

58. Iar conform art. 1917 alin. 1-3 Cod Civil, tranzacţia este contractul prin care părţile previn un proces ce poate să înceapă, termină un proces început sau rezolvă dificultăţile ce apar în procesul executării unei hotărîri judecătoreşti. (2) Pentru încheierea tranzacţiei se cere capacitatea necesară de a dispune de obiectul tranzacţiei. (3) Tranzacţia poate stipula o penalitate pentru cel care omite să o execute.

59. În conformitate cu art. 1919 alin. 2-3 Cod Civil, Tranzacția este extrajudiciară dacă prin ea părțile au prevenit un proces ce putea să înceapă sau, deși tranzacționează asupra unui proces în desfășurare, nu o prezintă instanței de judecată sau arbitrale competente pentru confirmare. După confirmare în modul corespunzător, tranzacția extrajudiciară devine tranzacție judiciară. Contractul de tranzacție extrajudiciară se încheie în scris.

60. Conform art. 1920 alin. 1 Cod Civil, Tranzacția are între părți autoritatea lucrului judecat.

61. Raportând conținutul normelor legal citate prin prisma situație din speța dată, Colegul civil reține că, faptul manifestării acordului de voință realizat de Lupăcescu Nicolae și Pascari Serghei privind restituirea prejudiciului material, în sumă de 36 040 lei, cauzat GȚ „Pascari Ecaterina”, precum și termenul în care acest prejudiciu va fi reparat rezultă expres din tranzacția de împăcare întocmită la data de 17 ianuarie 2020, prin care Lupăcescu Nicolae s-a obligat să transmită părții vătămate Pascari Serghei suma de 20 000,00 lei la data de 20.01.2020, apoi la data de 31.01.2020 suma de 10 000,00 lei și suma de 6 500 lei la data de 31.05.2020. La rândul său, Pascari Serghei a acceptat tranzacția

de împăcare și a căzut de acord cu condițiile menționate în tranzacție, neavând careva pretenții de ordin material și moral față de Lupăcescu Nicolae. Însă, după cum s-a constatat în ședința de judecată, la data convenită în tranzacția de împăcare Lupăcescu Nicolae nu și-a executat obligațiunile asumate față de partea vătămată Pascari Serghei, și deci a admis o restanță la achitarea prejudiciului material în mărime de 36 040 lei.

62. Referitor la argumentului apelantului Lupăcescu Nicolae precum că Pascari Serghei nu este în drept de a solicitat repararea prejudiciului materiale deoarece acestuia nu i s-a cauzat nici un prejudiciu, prejudiciul fiind cauzat GȚ „Pascari Ecaterina" și nu lui Pascari Serghei. Or, faptul că proprietar al GȚ„ Pascari Ecaterina" este Pascari Serghei și faptul că anume Pascari Serghei a fost recunoscut și ca parte vătămată în cadrul procesului penal rezultă din conținutul sentinței Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 28 ianuarie 2020, iar potrivit art. 123 alin. 3 CPC, *sentinţa pronunţată de instanţa judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanţa chemată să se pronunţe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunţat sentinţa numai dacă aceste acte au avut loc şi numai în măsura în care au fost săvîrşite de persoana în cauză*.

63. Mai mult ca atât, faptul că anume Pascari Serghei a fost recunoscut ca parte vătămată în cadrul procesului penal și anume lui Pascari Serghei urma să-i fie reparat prejudiciului material cauzat, rezultă și din conținutul tranzacției de împăcare realizată între Lupăcecu Nicolae și partea vătămată Pascari Serghei.

64. Prin urmare, argumentul apelantului Lupăcecu Nicolae precum că Pascari Serghei nu este în drept de a solicita repararea prejudiciului material cauzat de la GȚ„ Pascari Ecaterina", Colegiul Civil îl apreciază ca fiind neîntemeiat, din care considerente îl va respinge.

65. Cu referire la argumentele apelantului Lupăcescu Nicolae invocat în instanța de fond și susținut în instanța de apel precum că, la încheierea tranzacției a transmis suma de 20 000 lei lui Pascari Serghei în contul prejudiciului adus GȚ„ Pascari Ecaterina", iar conformarea acestui fapt o poate face avocatul Starîi Andrei care a întocmit tranzacția de împăcare și în prezența căruia a fost transmiși banii, Colegiul Civil îi va considera ca fiind declarativ și lipsit de suport juridic, or conform art. 118 alin. 1 CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

66. Conform art. 308 alin. 1 Cod Civil, act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice şi juridice a voinţei îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice civile. Iar potrivit prevederilor art. 316 alin. 1 și 2 Cod Civil, actul juridic poate fi încheiat verbal, în scris sau în formă

autentică. (2) Forma este o condiţie de valabilitate a actului juridic numai în cazurile expres prevăzute de lege.

67. În conformitate cu art. 321 alin. 1 Cod Civil, *trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice şi persoanele fizice şi dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depăşeşte 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului*.

68. Iar conformitate art. 322 alin.1 Cod Civil, *nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părţile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic*.

69. Din conținutul normelor evidențiate mai sus rezultă cu certitudine că, *în cazul în care valoarea actului juridic depășește suma de 1000 de lei, acesta trebuie să fie încheiat în scris. Nerespectarea formei scrise decade partea din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.*

70. Raportând conținutul normelor evidențiate mai sus, prin prisma argumentelor apelantului Lupăcescu Nicolae, Colegiul Civil nu poate reține transmiterea de către Lupăcescu Nicolae lui Pascari Serghei suma de 20 000 de lei în contul prejudiciului adus GȚ„ Pascari Ecaterina” or, careva probe în acest sens nu au fost prezentate, iar în ședința instanței de apel reprezentantul apelantul a declarat că nu deține un asemenea înscris.

71. Mai mult ca atât, Colegiul Civil apreciază argumentele apelantului Lupăcescu Nicolae privind transmiterea sumei de 20 000 de lei lui Pascari Serghei ca unul contradictoriu și ambiguu or, pe de o parte pârâtul/apelant Lupăcescu Nicolai în cererea sa de apel a indicat că „*la momentul semnării tranzacției de împăcare a transmis suma de 20 000 lei*”, iar din conținutul tranzacției de împăcare încheiat la data de 17 ianuarie 2020 rezultă cu certitudine că „*prima tranșă de 20 000 de lei urmează de a fi transmisă de Lupăcescu Nicolae părții vătămate Prisacari Serghei la data de 20 ianuarie 2020*, apoi la 31 ianuarie 2020 suma de 10 000 lei și restul sumei de 6 500 lei la data de 31.05.2020.

72. În asemenea condiții, Colegiul Civil apreciază soluția instanței de fond privind încasarea de la Lupăcescu Nicolae în beneficiul lui Prisacari Serghei a sumei de 36 040 lei cu titlu de prejudiciu material drept întemeiată, din care considerente o va menține.

73. Ce ține de dobânda de întârziere în sumă de 12 368,93 lei încasată de instanța de fond de la Lupăcescu Nicolae în beneficiul lui Prisacari Serghei, cu care apelantul nu este de acord, Colegiul Civil constată că și această cerință corect a fost admisă de instanța de fond, or conform art. 942 alin.1 și 2 Cod Civil, În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.

(2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale. (2) Rata dobînzii de întîrziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întîrziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art. 874 cu rata dobînzii prevăzute de contract.

74. Conform art. 874 alin. 1 și 2 Codul Civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligaţia este purtătoare de dobîndă, se plăteşte o dobîndă egală cu rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei aplicabilă conform alin.(2) dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată. (2) Rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei aplicabilă: a) pentru primul semestru al anului în cauză, este rata în vigoare la data de 1 ianuarie din anul respectiv; b) pentru al doilea semestru al anului în cauză, este rata în vigoare la data de 1 iulie din anul respectiv.

75. Potrivit art. 901 alin. (1) lit. e) și alin. (5) Cod civil, (1) atunci când, fără justificare, debitorul nu îşi execută obligaţia, creditorul poate, în condiţiile legii şi, după caz, ale contractului, la alegerea sa, să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare. (5) Neexecutarea obligaţiei înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligaţiei şi include neexecutarea totală sau parţială a obligaţiei, executarea necorespunzătoare sau cu întîrziere a obligaţiei.

76. Conform 934 alin. (1) Cod civil, creditorul are dreptul la despăgubiri pentru întregul prejudiciu cauzat prin neexecutarea obligaţiei, cu excepţia cazului în care debitorul demonstrează că neexecutarea este justificată.

77. La caz, Colegiul Civil atestă că, conform tranzacției de împăcare întocmită la data de 17 ianuarie 2020, Lupăcescu Nicolae s-a obligat să transmită părții vătămate Prisăcari Serghei suma de 20 000,00 lei la data de 20.01.2020, apoi la data de 31.01.2020 suma de 10 000,00 lei și suma de 6 500 lei la data de 31.05.2020. Deci, Lupăcescu Nicolae s-a oblicat să transmită părții vătămate Prisăcari Serghei în contul reparării prejudiciului material suma de 36 040 lei.

78. Așadar, după cum s-a stabilit în ședință de judecată Lupăcescu Nicolae este pus în întârziere la executarea obligațiunilor asumate prin tranzacția de împăcare pentru 1078 de zile, din 20.01.2020- până la 01.01.2023. Conform tranzacției de împăcare Lupăcescu Nicolae urma să transmită părții vătămate Prisăcari Serghei suma de 36 040 lei. Astfel, pentru perioada 20.01.2020-01.01.2023 Lupăcescu Nicolae este obligat să achite o dobândă de întârziere 12 368,93 lei.

79. Cu referire la argumentele apelantului Lupăcescu Nicolae precum că instanța de fond a examinat cauza superficial și nu a ținut cont de poziția sa expusă în referință, Colegiul Civil o apreciază drept critic, or instanța de judecată

apreciază poziția părților după intima ei convingere, bazată pe o cercetare multiaspectuală completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

80. Reieșind din cele expuse, luând în considerație starea de fapt și de drept constatată, Colegiul Civil concluzionează că, solicitarea apelantului Lupăcescu Nicolae privind restituirea cauzei spre rejudecate în instanța de fond în alt complet de judecată nu și-a găsit confirmare în ședința instanței de apel, or apelantul nu a indicat nici un temei de drept prevăzut de art. 387 și art. 388 CPC care ar permite instanței de apel de a casa hotărârea și a restitui-o spre rejudecare.

81. În contextul celor remarcate , avînd în vedere faptul că hotărîrea primei instanţe este întemeiată şi legală, iar motivele invocate de către apelant nu-și găsesc confirmare în materialele cauzei, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi a menţine hotărîrea primei instanţe.

82. În conformitate cu art.385 lit. a) CPC, art. 390 CPC, Colegiul civil,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Lupăcescu Nicolae.

Se menține hotărîrea Judecătoriei Bălți, sediul Central, din 02 mai 2023, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Pascari Serghei către Lupăcescu Nicolae cu privire la încasarea prejudiciului, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului
judecător Elena Grumeza

Judecători Dumitru Corolevschi

Natalia Chircu